

## Södra Afrika-dagarna

### **Uppslutningen var god på de traditionella Södra Afrikadagarna som även i år hölls på Brygghuset i Stockholm. Höstens tema var "Hiv/aids och jämställdhet".**

De inbjudna gästtalarna tog upp aids från olika perspektiv och deltagarna kunde fördjupa sig i en rad frågor i seminarier där det även fanns utrymme för diskussioner.

Aids i södra och östra Afrika handlar inte om ras, färg eller kultur, sa professor Hans Rosling. Men han menar att det finns ett mönster och det kallas "transactional sex". Det är inte prostitution i vår mening utan ett för många kvinnor påtvingat och nödvändigt sätt att byta sex mot mat, kläder eller andra förnödenheter. Därför efterlyste han mer makt åt kvinnor och dessutom mer feministisk forskning.

Man kan inte generalisera och säga "i afrikansk kultur" och man kan inte heller säga att "så är det i det och det landet" för i de flesta länder finns etniska grupper som sinsemellan har mycket olika traditioner och kulturella uttryck. Men Jesper Fridolf, Afrikagruppernas aidssamordnare i Moçambique, menade att vissa kulturella uttryck orsakar smittspridning. Han gav exempel som polygami och machokultur, könsstympning, initieringsriter för unga, änkor som ärvs och torrsex. Ophelia Haanyama Ørum, från tongafolket i Zambia, berättade om sin uppväxt, om hur hon som sexåring fick en tatuering som love charm, om initieringsskolan där flickorna får lära sig att behaga män och att göra slidan torr med örter för att öka mannens sexupplevelse. Att använda kondom är här ingen självklarhet, eftersom det gör att man då inte får barn som ju är en social trygghet för föräldrarna.

Deltagarna i seminariet om prevention och behandling fick veta vad som händer i kroppen när en person blivit smittad av hiv, de olika stadierna och symptomen efter smittotillfället samt hur komplex den medicinska behandlingen av patienter med hiv/aids verkligen är.

Man tog upp situationen i Sydafrika som har fem miljoner personer som lever med hiv. I provinsen Östra Kap har sjukvården i stort sett kollapsat sedan länder som t ex Australien annonserat med helsidesannonser i dagstidningarna efter sjukvårdspersonal.

Stigmatisering och diskriminering är stora hinder i kampen mot hiv och aids. Historierna om hur människor förlorat allt och dött av diskriminering långt innan de behövt dö av aids är otaliga. Många människor vågar inte ta reda på sin status, eller ändra sitt beteende av rädsla för att bli utpekade och riskera relationer och försörjning, särskilt när man är beroende av familjen för sin överlevnad.

Eulalia Rochas berättade att i Angola säkrar familjelagstiftningen och arbetsrätten kvinnors och mäns lika rättigheter och plikter. Men det går långsamt att förändra attityder och förverkliga de rättigheter som kvinnor har enligt lagen och i praktiken är kvinnor fortfarande i underläge.

Kvinnoorganisationen OMA driver därför i sex provinser projekt om kvinnorrätt och våld mot kvinnor. Där ingår även "kvinnohus" som det på senare tid blivit vanligare att hiv-positiva kvinnor söker sig till.

Angola har hittills haft en låg förekomst av hiv/aids men nu stiger siffrorna.

- Och, sa Eulalia, vi är alla trasiga, både utanpå och inuti efter kriget och vi är i stort behov av stöd.

### **Vad lärde du dig på årets Södra Afrikadagar?**

**Per-Åke Wennström, Jönköping**

- Det är viktigt att inte bara koncentrera sig på fattigdomsbekämpning, vi måste också se på sexuellt beteende och förhållandet mellan könen. Vi måste satsa på jämställdhet.

**Sara Westberg, Nacka**

- Jag har lärt mig mer om länder jag inte engagerat mig i tidigare, som Angola, och nya områden inom utbildning.

**Daniel Lee, Göteborg**

- Jag har fått en mycket tydligare och mer detaljerad bild om vad som händer än jag hade förut, och fått svar på många frågor jag hade innan.

**Gunilla Gustafsson, Uppsala**

- Jag har insett omfattningen av epidemin mera än tidigare och att allt är väldigt komplicerat. Det finns ingen enkel lösning. Men det finns sätt att hjälpa till och kanske på sikt lösa problemet. Jag har lärt mig mer om sjukdomen och om behandling.

Kerstin Bjurman